

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

В сучасних умовах актуальним постає питання розбудови стійкого та конкурентоспроможного небанківського фінансового сектора України, формування надійних механізмів убезпечення коштів інвесторів та громадян, створення дієвої системи захисту прав споживачів фінансових послуг, а також інтеграції у світовий фінансовий простір без загроз національним інтересам та економічній безпеці України. У зв'язку з цим необхідність розбудови національного страхового ринку є беззаперечною, адже через страхування реалізується державна політика соціально-економічного захисту населення, а також формуються значні інвестиційні ресурси.

Аналіз статистичної інформації страхового ринку України засвідчує негативні тенденції. Так, відмічається скорочення кількості як страхових компаній, які займаються страхуванням життя, так і тих, що здійснюють інші види страхування (табл. 1).

Таблиця 1

Кількість страхових компаній в Україні

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2012	Станом на 31.12.2013	На кінець кварталу	
			I кв. 2013	I кв. 2014
Загальна кількість	414	407	414	404
в т.ч. СК «non-Life»	352	345	352	343
в т.ч. СК «Life»	62	62	62	61

Згідно з наведеними даними за I квартал 2014 року в порівнянні з аналогічним періодом 2013 року кількість страхових компаній зменшилась на 10 одиниць.

Відбувається скорочення й обсягів діяльності страхових компаній. Так, валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховальників за I квартал 2014 року, склали 5267,1 млн. грн., з них: 2184,7 млн. грн. (41,5 %) надійшли від фізичних осіб; 3082,4 млн. грн. (58,5 %) – від юридичних осіб. Тоді як за I квартал 2013 року загальна сума страхових премій, отриманих страховиками, становила 8180,3 млн. грн., з них: 2121,3 млн. грн. (25,9 %) надійшли від фізичних осіб; 6059,0 млн. грн. (74,1 %) – від юридичних осіб.

Чисті страхові премії за I квартал 2014 року склали 4324,6 млн. грн., що становить 82,1 % від валових страхових премій. Чисті страхові премії за I квартал 2013 року становили 5101,3 млн. грн., або 62,4% від валових страхових премій [1].

Таким чином, обсяги валових страхових премій за I квартал 2014 року зменшилися порівняно з I кварталом 2013 року на 35,6 %, розмір чистих страхових премій скоротився на 15,2 %.

Основними макроекономічними факторами, що негативно вплинули на функціонування страхового ринку України доцільно визначити сповільнення темпів економічного розвитку, погіршення ділової активності, скорочення об'ємів продажу товарів індикативної групи (транспортні засоби, лікарські препарати, нерухомість), а також низький рівень довіри населення. До ринкових факторів можна віднести стагнацію ринку, демпінг, ротацію гравців, посилення конкуренції та скорочення

кількості страхових компаній [2]. З метою забезпечення позитивних змін у сфері страхування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) визначено пріоритетні напрями розвитку страхового ринку України.

По-перше, підвищення конкурентоспроможності, стійкості та інвестиційної привабливості страхового ринку. З цією метою доцільно запровадити пруденційний нагляд на основі оцінки ризиків та міжнародних норм корпоративного управління; запровадити європейські стандарти класифікації ризиків у страхуванні; удосконалити порядок ліцензування страховиків; забезпечити розвиток довгострокового страхування життя; підвищити рівень захисту прав споживачів страхових послуг; запровадити стрес-тестування; удосконалити нормативно-правове регулювання діяльності страхових посередників і незалежних експертів з питань оцінки ризиків визначення розміру збитків, заподіяних страхувальникам. Також слід підвищити рівень капіталізації страхових компаній, запровадити принципи страхового нагляду відповідно до стандартів Міжнародної асоціації органів страхового нагляду шляхом гармонізації нормативно-правових актів з питань регулювання діяльності страхових компаній з Директивою 2009/138/ЄС «Платоспроможність II», зокрема в частині встановлення вимог щодо платоспроможності, звітності та системи розкриття інформації, системи управління страхових компаній, перегляду повноважень Нацкомфінпослуг [3].

По-друге, розширення спектра і підвищення якості страхових послуг шляхом:

1. забезпечення створення системи гарантування страхових виплат за договорами страхування життя;
2. підвищення ефективності системи страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;
3. участь у розробці страхової моделі охорони здоров'я;
4. створення правових основ для введення і розвитку інвестиційного пенсійного страхування;
5. оптимізація кількості обов'язкових видів страхування.

По-третє, розвиток страхової культури громадян і підвищення фінансової грамотності учасників страхового ринку. З цією метою необхідно здійснювати інформування населення про стан і перспективи розвитку страхового ринку, переваги отримання страхових послуг і наявні ризики на даному ринку, а також проводити гармонізацію страхового нагляду з міжнародними стандартами з орієнтуванням на захист прав споживачів.

Таким чином, впровадження вище перелічених заходів дозволить підвищити рівень конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та рентабельності страхової галузі, що, в свою чергу, забезпечить додаткові надходження до державного бюджету та акумулювання довгострокових інвестицій всередині країни.

Література

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/>.
2. Аналітичний огляд ринку небанківських фінансових послуг України за I квартал 2014 року [Електронний ресурс] / Національне рейтингове агентство «Рюрік». – 33 с. Режим доступу: http://rurik.com.ua/documents/research/non_banks_I_kv_2014.pdf.
3. Берлін В. Тенденції розвитку та державне регулювання страхового ринку України // В. Берлін // Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції в стратегії забезпечення сталого розвитку страхового ринку України», 12 грудня 2013 р. – С. 12 – 25.